

مجموعه شعرکردی کلپهری
جلیل اهنگرزاد

نه دره واران

نہرمہواران / شیعر کوردی 2

وہ ناو خودای بی وینہ

3 نهرمه واران / شيعر كوردى

4 نەرمەواران / شیعەر کوردی

شیعەر کوردی

نەرمەواران

چاپ دوم

جەلیل ئاھەنگەرنژاد

نهرمه واران / شيعر كوردى 5

آهنگر نژاد، جليل، ۱۳۴۹

ته م / جليل آهنگر نژاد - کرمانشاه، ج. آهنگر نژاد ۱۳۹۰، ۸۸ص

شابک : ۷-۱۷-۷۳۰۹-۹۶۴

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

۱. شعر كوردى - قرن ۱۴. الف. عنوان

۶۲/ک فا ۸۱ ۱۳۸۹ ت ۶۴۵- / PIR ۷۹۴۱

ناسنامه یی كتاو

ناو كتاو: نهرمه واران

شاعر: جهليل ناههنگه رنژاد

رؤبه رگ: مه زدهك شكه ري كياني

تیراژ: ۲۰۰۰

شابک: ۶-۵۴۸۸-۰۴-۹۶۴-۹۷۸ ISBN

به جای مقدمه ای بر

چاپ دوم نر مه وار ان

سکوت بود و گرمای نیمه جانِ او آخر تابستانی کُردی که داشت برای رفتن، چمدانش را می بست . در وسط آبادی ما جوی فصلیِ آبی می گذشت که کشان کشان خود را از «چشمه پهن» به آنجا می رساند. شش و یا هفت ساله بودم . با برادرم و چند همسایه ی دیگر ، هر روز خود را در کنار جوی آب با گِلبازی مشغول می کردیم. ظهر یکی از همان روزهای سال ۱۳۵۵ شمسی صدای داد و بیدادی بلند شد . صدا آشنا بود و ناگهان با گریه ی تلخ دخترکی درآمیخت .

7 نهرمه‌واران / شیعر کوردی

دستها را ناشیانه و با شتاب شستیم و دویدیم که خبری بگیریم . به حیاط بی در و دیوار که رسیدیم، تازه شستمان خبردار شد که زن میانسال محجوب و ساده ی آبادی از دست یکی از اقوام نگران است و در اوج عصبانیت دارد ناسزا می گوید. با شنیدن صدایی ناساز، مثل آخرین نفس های آتشی که به ناگهان با چند لیتر بنزین هم آغوش شود، شعله ور شد و داد زد که : «باید با خدا تسویه حساب کنم». تکان خوردم و نگران شدم. با نشان کردن تپه ای به نام «دیول کوت» با شتاب به راه افتاد . دختری با گریه دنبالش کرد و من و یکی دو بچه ی دیگر نیز از سر کنجکاوی دنبالشان کردیم . من هم راستی راستی می خواستم خدا را ببینم و این وسوسه ، شوق رفتنم را بیشتر کرد.

فریادها با گریه همراه شد و چند زن را برای سرک کشیدن به در خانه کشاند. «مروارید» و «جهان» خواستند آرام اش کنند اما نتوانستند و او با این وساطتها انگیزه اش برای رفتن بیشتر شد. به هر شکلی خودمان را به رودخانه که حدودا یک کیلومتر با آبادی فاصله داشت، رساندیم. حتی لحظه ای توقف نکرد. از رودخانه نیز گذشتیم . خسته شده بودم. اما دیدن خدا برایم در آن روز، اتفاقی بی نظیر بود و هر خستگی و رنجی را فراموش می کرد. هیچکداممان با هم حرفی نمی زدیم و با کفش های پاره ی پلاستیکی دنبال آن اتفاق بودیم. با گذشت چند دقیقه به لحظه ی موعود رسیدیم. نتوانست از

8 نهرمه‌واران / شیعر کوردی

تپه بالا برود . کمی ساکت شد . با چرخشی ناتمام ، تخته سنگ نسبتاً بزرگی را در میانه های تپه پیدا کرد و بی آنکه معطل شود، چند پاره سنگ را به دامن ریخت و در حالیکه گریه هایش با ناله ای عجیب در می آمیخت ، روی تخته سنگ رفت تا آن پاره سنگ ها را به سوی خدا پرتاب کند.

هم برای ما و هم برای او لحظات بسیار سختی بود. با ترسی عجیب تمام آن فضا را می کاویدیم که خدا را بیابیم. با همان ترس نشستم که تمرکز بیشتری داشته باشم . زن ، اولین سنگش را به آسمان پرتاب کرد. از ته دل دعا می کردم که هیچ سنگی به خدا نخورد. برای پرتاب سنگ دوم آماده شد و در حالیکه اشک هایش صورت نحیفش را پوشانده بود ، این سنگ نیز به آسمان رفت اما خوشبختانه توان پرتابش بسیار اندک بود و در حوالی پنج یا شش متری دور از ما به گوشه ای افتاد .

سنگ سوم با ناله ی بیشتری همراه شد. اما این سنگ پس از پیچ و تابى اندک برگشت . چشمان چند کودک مبهوت، تصویر فرود سنگی را در ظهر تابستانی گردی با همه ی جزئیاتش ثبت می کردند. انگار آسمان نیز برایش خط و نشان می کشید. روی تخته سنگی که ایستاده بود ، جایی برای جابجا شدن نداشت. یا باید از روی سنگ می پرید که جرئتش را نداشت و یا باید همانجا بی حرکت می ایستاد . ناگهان سنگ به روی شانه اش فرود آمد و

9 نهرمه‌واران / شیعر کوردی

اینجا بود که گریه و زاری اش بیشتر و بیشتر شد. خود را از تخته سنگ پایین کشاند و کنارش نشست. در حالی که دهانش خشک شده بود، چشمانش را برای لحظاتی بست.

چند دقیقه ای گذشت و پس از آنکه کمی آرام شد، تازه چند بچه ی قد و نیم را دید که با نگاهی از سر حیرت به او زل زده بودند و در درماندگی اش شریک شده بودند...

اکنون پس از آن سالها من هم یکی از همان بچه های قد و نیم قد روستای «هوشیار چله» هستم که می خواستم خدا را ببینم. هنوز پس از گذشت سالها صدای شیونی در درونم بلند است با کسی که دامنی از سنگ برداشته اما می خواهد با آن سنگ ها در آرمانهایش سرپناهی بسازد برای بی سرپناهایی که آن سوی دیوارها چشم براهند. همین!

جلیل آهنگر نژاد

پاییز ۹۰

نہرمہواران / شیعر کوردی 10

مقدمه‌ی چاپ اول نهرمه‌واران

دگرگونی و تحول از اهم مسائلی است که هر موجود پویا هدفمندی برای مواجه شدن با نیازهای روز به آن احتیاج دارد. این دگرگونی در عالم ادبیات و بویژه شعر امری حیاتی و ارزنده محسوب می‌شود. شعر معمولاً با خلاقیت همراه است و خلاقیت با نوگرایی، نوشدگی و نوآوری ارتباط مستقیم دارد و حتی تعریف مقوله‌ی شعر نیز به نوعی از

نهمه‌واران / شیعر کوردی 12

بارقه‌ی این خلاقیت بی بهره نمانده و در گردش روزگار از گذشته تا امروز تعاریف مختلفی از شعر ارائه شده است .

در گذشته بنا به نیازهای زمانه تعاریف بعضاً ساده از شعر می شده اما امروزه چون دنیای ما با دنیای گذشتگانمان تفاوت‌های عمده ای دارد ، نگاه ما نیز به شعر بی شک متفاوت خواهد بود و این نگاه جدید ضرورتی انکار ناپذیر است . کریشنا مورتی معتقد است : «درک ما از پدیده های پیرامونمان باید تازه و به دور از معارف شناخت های موروثی باشد و فقط در این صورت است که می توانیم درست بینیم.»

نگاهی که حاصل این تلقی ها و دیدگاههاست ما را تا حدود زیادی می توند به سر منزل مقصود هادی و راهبر شود . امروزه رسالت شعر و حتی رسالت شاعر تفاوت‌های اساسی با گذشته ها دارد شاعر امروز با دنیایی کاملاً متفاوت با گذشته زندگی می کند . دنیایی که بسیار پیچیده است و هر دم در مسیر تکاملی خویش گام می نهد . در این گستره که افکار مدرن و حتی پسامدرن در حال گذر از تجربه هستند و نگاههای نو تمام اطرافمان را گرفته هیچگاه نمی توانیم با تکیه بر موارث ادبی و هنری خویش به سوی آینده گام برداریم . پر مسلم است که برای ارتباط با این دنیای مدرن باید ابزار مدرن در اختیار داشت و هنر مدرن و شعر مدرن نیاز زمانه‌ی ما به حساب می آید .

نهرمه‌واران / شیعر کوردی 13

شعر ما (شعر کُردی کرمانشاهی یا کلهری) بی شک با مستقیم گویی ها و گاه آثار ضعیف و کم مایه و بهره نگرستن از تکنیک های هنری و بسیاری مسائل دیگر راه به کوچه های تنگ و تاریک فراموشی نهاده است .

اگر دوستدار تحول ، تازگی و دگرگونی اساسی در شعر هستیم و می خواهیم این فرهنگ بکر و اصیل را دستخوش گردباد نیستی نکنیم ، با همین نگاه نو و ادراکنو از همه ی اطرافمان گرفته تا تمام مقولات هستی ، پا در رکاب نهاده و برای حرکتی اساسی گامهای ارزنده ای را برداریم .

از اهم مسائلی که باید در حیطه ی شعر مورد مذاقه و بررسی جدی قرار گیرد ، زبان است . زبان اصلی ترین مصالح شعر به حساب می آید و شعر پویا نیز متقابلا به زبان پویایی می بخشد . بکارگیری زبان در وجه هنری آن ایجاب می کند که واژه ها و جملات ، معانی متعدد و متکثری داشته باشند و مانند مشعوری عمل کنند که چند معنی را بازتاب دهد در این صورت از وجه مستقیم گویی زبان دوری جسته ایم و ابهت و ارزش هنری آنرا دوباره به وی سپرده ایم .

شعری که در مورد آن صحبت می کنیم ، (کُردی جنوبی) نیاز به ساخت واژه های جدید ، ترکیبات جدید ، مضامین تازه و در نهایت نگاه تازه دارد تا در بستری از فرهنگ اصیل خود که سرشار از نماد ها و سمبل ها و اساطیر و مواردی ارزنده ی باستانی خویش است ، شکوه شکوفایی خویش

14 نهمه‌واران/ شیعر کوردی

را نظاره گر باشد و این مهم صورت نمی پذیرد مگر آنکه شاعران جوان و نواندیش این دیار همتی جانانه به خرج دهند و کاری ماندگار را در پهنه‌ی وسیع این مرز و بوم رقم زنند (البته نویسنده‌ی این سطور صادقانه ابراز می‌دارد که داعیه‌ی مسائل ذکر شده را به نحو احسن در آثار خویش ندارد و تلاش وی بر آن است که روزی این شکل شکیل شعر در منطقه‌ی ما شاهد رشد و برازندگی خویش باشد)

به امید آن روز فرخنده

جلیل آهنگرنژاد زمستان ۱۳۷۹ خورشیدی

وهمار ۱

ئرائ كاكه فهرهاد عهزىزى

په ژاره تا نه گرتيه دووارة حال ئاسمان

ئرام جيئ پئا بكه له ژير بال ئاسمان

چه وهيل پر له خوه زيئه و د ئه گهر ريو ئه وهوا بكه ن

دووارة ئه و زوان تيه رن چه وهيل لال ئاسمان

كه ل كيوهى « بره كه وم » ! وه چه رخ ناز چه و مه گهر

نەرمەواران / شیعەر کوردی 16

ت چەرخنی ھەمیشە چەرخ مانگ و ساڵ ئاسمان!
نەسیم ناز خوەر وە دەر! سەفای وەھار لە یرە وەر!
من و بدوون عشق ت رەسین وە ماڵ ئاسمان!
خوہ لە مر ئەر بپاشمە تمام بان ئی زە یوہ
دوواری ریشە کەج لە دل گۆل خەیاڵ ئاسمان
لە ئی زەنان نیوتە کە دل چە نیگە گیر یاس
ھە ئس جیی پنا بکە لە ژیر بال ئاسمان!

وہار ۲

دل بی ت قہور قہرنیگ خوہزیہو چریوسیاہ
تہمتہمہ لیولہ بی ت لہی ئاسمان سیاہ
تا ہووز شہو سہنن لیم سروہی ہناس سہوزد
وہی ہہر د سیون گیانہ تہو تاوہ داوہسایہ
ہہر سہی چہنیگہ بہرزہ ہاوار «یا وہہارم»

نہرمہواران / شیعر کوردی 18

گوشہیل شوور زمسان لہیرہ فقہد سیاہ
ہرسہئ پریمن ئمشہو لہ شوور گہرم ئاگر
لاوارہگہئ تیہریکی ری چینمان بہسایہ
دیوار نا ئمیدی سازن دووارہ لہیرہ
خہم دەسمیہت دہرہ و شہو ئہول بیوا ئسایہ
خوہزیہو لہ بان بہرزی یالہیل ریوتہلی دی
داوان سہوزہ بہش کەر جیو لہیرہ وەر وسایہ

وههاری ۳

ئەول هساره گانا هەر سهێ چه نیگه دووسم
لهینوو هناسه سهردی کردن وه هاو منووسم
له داخ بی دهماخی ئی ئیل بی چراخه
چهم دامه چیو گوچانی یهێ چنگ سقان و پووسم
یهێ دهف رهنگ وههاری نیه خه ی له ئی دهراوه
ههێ تیول وشک بی بهر ! تا که ی له پای ت بووسم !؟

نەرمەواران / شیعەر کوردی 20

ناو ئی زەننەن سەردە ھاوار وای ھاوار !
هەیمان تیەنی تماشای چەو کالەگەئێ مەجووسم
لە ھووز جەور و مەینەت ھاوسای شەواردانم
مەردم نە ئەرمەنی کیش نە ئەھل رووم و رووسم !

وههار ۴

لهئ بان زهيو تيهريك و دلگير و شهو مهرامه
چيو ئيل تهرفتيونئ سههه ساله تيوچيامه !
ههر چيگ لهيرهوهر ديم زرکهئ چهوهيل هيوچيون
ههئ شهوريار كهو پووش ! مال هساره كامه !؟
تاگهر زهمانه لهينوو قيل ترهك بواري
تهنيا وهشهوق ديند ئئ ناو زهمانه جامه

نەرمەواران / شیعەر کوردی 22

لەئ رووژێار تارە هاوسای ئومیدمان کە
تەنیا وەهار بەورەو ! دڵ بێ ت بێ پەلامە
تا نیورەگەئ چەویدل پەخشە لە ئاسمانم
رەئ جەنگ وەل شەویدلا هەیمان هلا هلامە !

وهار ە

پەیکۆلەیل کەو بەسانە سەف لە ژێر پائ خەیاڵم
بیوشەبیو بینوسی ئمشەو وە زخاڵ خەم حەواڵم
بوومەنەزر یەئ تماشاد ! حەیفە تا وەهار بانان
شوون تیر شەو بمینی قەئ خەیاڵ کال باڵم
بیوشە شەو لە ئی ەنازە سەرەتانگی نەکەیدن
ئاخە داخ بی چراخی گرتیەدووارە حاڵم

نەرمەواران / شیعەر کوردی 24

کەوترەیل ھووز واران ئاسمان کەنین و بردن
دی ت سەر مەشیون ئمشەو لە شمار مانگ و سالم
وہ قوئل قوئل دووارە تا کەپوو کەپوو زەلان ھات
بافەبافە ھەم سزانن ئەزەتەیل کال کالم
لەئ ولات یر شەوارە باخەوان باخ زیوخم
لەئ تیەریکە وەرد ریوتە چیو مەنی خوہشی بکالم !؟

مەلیوچگ ١

تا کەئ بخەیمە شاننا سألەیل بی مەلیوچگ !؟
یا گەر چەئینگ بگرم تالەیل بی مەلیوچگ !؟
چەن سألەئئ هسارە بوو بال مەل نئەئدن
برمئ هسار بەرز مالەیل بی مەلیوچگ
هەر شەو خەئال سەوزد بالەیلەگەم جەرەو دەئ
هایدن لە کوو هسارەئ سألەیل بی مەلیوچگ !؟

تا کهئ مەداد زمسان ئی ئاسمانە نیوسی؟!
تا کهئ شەوار سەردن حالەیل بی مەلیوچگ!
«ھوز نیەزانم» ئمشەو نخشەیک ئرائ ت کیشن
ھەئ دل مەکەف لە قیولی چالەیل بی مەلیوچگ!
ھەئ دل خودای ت گەوراست نایدن وە تەنگ دووارە
بوونە رەفیق سیمورغ زالەیل بی مەلیوچگ!

مہلیوچک ۲

تا کہئ بمینیہیمہ لالہیل بی ہسارہ !
بالہو مہیہن خوہشی مان دالہیل بی ہسارہ !
لہئ سال شوور و شوومہ تا رووسہمی بکوشیہئ
باوگ «شہغاد» زیوخن « زالہیل » بی ہسارہ
چیو نیوسنہک چہنیگہ دەس نیہکہنہو لہ قہومان
رووژہیل بی مہلیوچک سالہیل بی ہسارہ

نەرمەواران / شیعەر کوردی 28

چەو کال نەرمەواران لەئەڤ ھووژە تووریایە
لەئینوو چریوسیانه لالەیل بئە ھسارە
رائ خاتر وەھاریگ بەو ھیور کەل بکالیم
لە ریوتەلی شەوار یالەیل بئە ھسارە
خوہزیەو چەوہیل کالڈ دایرسنن چراخیگ
لە دلئەنگی تیەریک مالەیل بئە ھسارە !

مەلیوچک ۳

تا باڵ چەو بیەیدن وە ئاسمانم ئمشەو
وینەئ وە ھار گۆل دەئ وشکە سقانم ئمشەو
بەو تا دوواری بیوشیم لە ئەزەتەیل کەو کەو
پەر لە گەپەیل گەرم کەس کەس مەزانم ئمشەو
بەو یەئ سەرئ بکیشە ئی مال چوو قیامە
تا شەو دوواری نەودن وە ھاو زوانم ئمشەو !

ته نیا پهری کیهنی نیور ! هیور چه وویل کالد
یهئ مشت کهو مه لیوچگ وهر داسه گیانم ئمشه و !
چه رمی و سهوز و هیولم زهر د و کهوو به نه فشم
پر له هساره گانم چیو که شکه شانم ئمشه و
زکر زوان سهوزم ته نیا تنی ت کهو پووش !
یهئ جار تر مه تیوچن دار و دکانم ئمشه و !

سیف کال ۱

شەو سوارە لەئ ولاتەبێ خەوەر بەو تا بچیم
تا وەهار کەس مەزان لە ئێرەوەر بەو تا بچیم
ئێ زەییوہ کەئ نام گەرم عاشقی دەئیدن ! هەلس !
عشق ئەو چەو کالە تا گەر ها لە سەر بەو تا بچیم
سیف کال لیموو بەئ لەورە هەسەر چئ توای
باخ ریوت ئیرە کەئ دێرئ سەمەر ! بەو تا بچیم !

نەرمەواران / شیعەر کوردی 32

ئۆ ولاتە دەیمە ساتی دلخووشی لای ئەو گۆلە

ماملەئ کەیمن هە لەیوا ! سەر وە سەر ! بەو تا بچیم !

لەیلێهیل کەو سوار دلخووشی لەئ هوزەچین

تا بکەن مەجنون تر هەم دەر وەدەر ، بەو تا بچیم !

ئێرە ئمشەو رێبەنانهو ئاسمان ئەخمی تیه‌له

وازه له‌وره دەرۆچ مال سه‌هەر ! بەو تا بچیم !

سیف کال ۲

له چوولیهیل کهس مهزان کهو کهو حه والمان
ئهگهر ک هیور کهو ت بووده کهوتر خه یالمان
ئهگهر هساره بهش بکهی له مال ههر چی عاشقه
له ژیر بال ئاسمان هه میشه سهوزه حالمان
له ناو کتاو حافظ چهو هساره بهش کهرد
مهگهر نه نیوسیا به گیانه گهم ! دوواره فالمان !

: « نوید فەتح و دلخوێشی رەسی وە ئاسمان عەزیز! »

نەکەیدنە و ت دی کورە لە ئی رێه بەتالمان !

سیه پریوسنەک هه لاس ! وە عەتر سهوز بالدهو

دوواری خەت خەتی بکە شهوار سهرد سالمان !

بزان ک ئیمه ئایه میم و جار تر وە دەو دزیم

لە باخ سهوز ئی زه یوه دوواری سیف کالمان !...

شهو ۱

ته نیا له ئیره مه یله م سهر بووده بارم ئمشه و
ئاخر وه داخ عشقد هه ی گول دچارم ئمشه و !
چیو شه و له شوون چیند تهک دامه له زلانه و
وینه ی شه کهت سووار پای « زهرده مارم » ئمشه و
زانی که لاهه گه ی دل خاپیوره بی خه یالد !؟
زانی وه تیخ تیژ داخد قه لارم ئمشه و !؟

تا ئاسمان به ختم خالى له ئهور خهم بوود
بي ت تيهو تيهريكي بايهس بووارم ئمشهو
گشكيس ! هساره گانم داچووريانه گشتى
خوهد بهو بووه هساره ئ هيول شهوارم ئمشهو !

شەو ۲

خەم وەشکیاسە پیمەو شەو ھالەشان وە شانم
تەو داسە سیخ زیوخەو ئازایەگەئ سقانم
وینەئ ھەلەت ھلاکم لەئ تاوسان جەورە
ئاژاژگی خوہیەو دەئ نامەئ لە بان شانم
ھە ئشیویایە بەختم ھە ئبرشیایە جەرگم
ھە ئریوشیایە هیورم ھە ئورشیایە گیانم

تا کەفتە هیورم سەوزی چەو دەیل کالد
هەم ئەزەر تەیل کەو کەو پا نانە کەشکە شانم
نوورم مە کەک بەشکی بەلەیل سەوز هیورم
ئەزەر تەمەن رەسینینگ تا مال ئاسمانم
تا گەر هەسارە گەئێ خوە دە لە ئاسمان بەکالم
خوە زیە و لە بن هەسارەیل کول هەلپریو چانم! ...

کہوتر ۱

پیشکەش وہ شیرکو بیکەس

دیوہکە

لە کەو کەوی ولات بی ولاتی

هەر چی ئاسمان نەختە

بەش بال کال ت بیو و

هەر چگە سەوزە وەھارە

بەش بیوان ریوتەل دلم

که وترهیل عاشق له وینهئ ئیمه بیون

ئمروو

وه له چگهیل خوله کووین زیوخهیل زهمان

بهسانه سه مانه و

تا دنیای زهره بیوچگیگ

له قهئ په رهئ قاقه ز ئمته حانیگ

بنیوسیده مان

سوو شه وه کی

له دیوای واران قرمز عاشقیگ

هه لیریوچقنه د

تا له ریو زه یو هه لپه رگه بنیوسی

منیش بوومه ریواریگ

خورجین بخه مه شانیه یلا

بچم تا ئه و په ر ولات بی ولاتی

تا ئه و په ر به نه فش مه رزهیل «خوه شم له لید تی!»

کەوتر ٢

«دنيا گومە یلی ئاوسەردە
ئەول مشتتگ گووشە ماسیا
لە ناو شیشەئ گلیونکی»
ماسی قرمز بیوچلگە مان وەت
**

« دنیا سەفەئ چەرمی گلیونکیگە
تا وە تەق تەق تەق

له ناوی وه دهور خودمانا گل بخویم «

تهل قرمز ناو ساتهگه مان وهت

**

دنیا

سهوزه قرمزه زهرده که وه به نه فشه

مه لیوچگه ، سهیرهس ، قه ناریه ، که وتره

پرشه ئی خوهره ، ترنگه ئی ئاوه ، چیوزه ئی داره «

وههار وه نازیگه وهت

**

دنیا سهرده ، سیهس ، ریوت و قیوته ، سر کوره

کریوهس ، وه فره ، یه خبه نانه

لیوله ئی گورگه ، قیژه ئی قاژه ، قرنگه ئی قلاس «

زمسان وه هناسه برگی وهت

**

م ئیوشم :

« دنیا پریشه ئی سهوزیگه

تا گہر بیومن

پریوشہئ قرمزیکہ تاگہر دل بوہسیم

پریوشہئ کہویگہ تاگہر دل بسینیم

پریوشہئ تیہریکیگہ تاگہر دل بنہیم «

***

کەوتر ۲

پەرەییگ قاقەز پەشیویم

ت ئیوشی نیوسنیدەم

دەنگ هیول

بال گاکەوتر گاجاریگ!

ت ئیوشی نیوسنیدەم!

دہروہچ ۱

لہ ئو کیوچہک
لہ سالان سہوز وهرین
ئرائ کہ تر چہو کالینگ
دلّم وه جی ہیشتم
ئرائ مالہ چوقیایہگہم
دہروہچ چوونینگ سہنم

ٹیوارہ ئاسمان وہ نم نازہ

لہ ریو زہیو مہخش «نہرمہواران» نیوسا

گول سوو ہہلسام

تا لہ دہیشتہو تماشایگی

بکہم

دیم تیول ساچلگہیگ تا ئاسمان

لہو دہروہچہو

پہل کیشایہ

خاس ک نوورسم دیم

لہ ژیر وہ لنگہیلہگہئ

جفتی چہو کال و

دلینگ پر لہ خہتال کہوتر عہزیز سہربریائیگ

چیوزہ دانہ !

دەروەچ ٢

هزار که لاوهی خایپور وه هار و وارن !

هزار تیه ریکی تن تیژ سلا دەر !

هزار دەروەچ بەسیای بی کهس کهفتی !

هزار دەنگ چریوسیای لهیره وەر سهوز !

ولات سهردیگ

نیقه لتووژ له

ئەزەرتەیل ریوتەل و سەرپەتی!
دلم لە ناو دنیاگ ئی رەنگ پووشە
هە لپیچیاپە
وەپەرو وال زنە
های سووار گاجار تا بەرزی خەیاڵ!
ئرای ئەرز تیه‌ریکی
رەسنیدەم تا باخ نیور وەرسووەیل
ریو ئەو بانان!
تا ئەوەل خودای سەر سەونز لە ئیمەدیور!...

خوهرئاوای ۱

هنای

خورئاوا

له بان کیوهیل وههارهو سهههاتگی کهئ

هنای شهو

ئهول پریشه پریشهئ خوهرشیه یلا

چهو چهوهکی کهئ

چراخ خه یال چهوهیل کالد

دایرسنم !

خوهرئاوای ۲

پیشکەش وه له تیف ههلمهت

خوهرئاوا جامه که یگ

له شوون خوهری وسا پاواو

هات له وه رایوهرم وسا

له ناوی دیم

چه وه بلی پر له رووژهیل سلیوک سهرد بی دهسلات

– : « خودایا تا وه که بی بایهس

منو وهفر و كريوهو بيو

له بان تال يهئ سيميگ

بكهيمهئ شان جهنهكى !ها!؟»

**

جامهك

وه يهئ ههو

يهئ تهكانى خوارد و

لهينوو يهئ سهفهى تر داوهنیشانم

چهوهيلم بازیهو كردم

يهك تر ديم

دلج پر له خهئال سال و مانگ پر

له واران و وههار و سيئف و سهربهرزى

- : « دلم بوودن وه نهزر ئه و چهوهيل كاله رووژئ سهه هزاران

دهف !

چهئئ ئاخړ عهزىزى ت !

خودايا ئئ وههار كهس مهزانهچيو

له ريو ديوار بهخت ئيمهنيوسايده!»

پریوشہئ سہوز تر پی چی

تہکان کہو ترہک خواردوو

یہکیگ تر لہ ناوئ دیم

دلئ پر لہ ہزار و یہئ ہسارہئ بہرز کہوکہو

چہوئ پر لہ ئومیدہیل عہزیز کہس وہ چہو نہی

دہمی پر لہ ہزار و یہئ خوہشی قرمز

ئرائ ہہر سہر وہچیت ئازیہت بار لہ ہیورہو چی ....

— : « خودایا باخ عدل و دادہگہد ئاباد!... »

***

پریوشہئ زہرد تر پی چی

وہیہئ ہہو وائ تیہریکن ہات و لہو ہہمگہ

ئومید کہس مہزانہ

مشت تیژئ شیشہ کردہ بان داوانم .....

خوهرئاوای ۳

ئىوارە ھنائ خوەر

کر پەشیوی خەئ لەریو زەبو

- تیوکن چرکن رەئ دراتى -

لە بان ولات سەردیگ « زەردەسیریا »

پایگ تا زرانى قومل کەیدو تیهئ

لەزرانى ئەو بان دەستیگە

- تیوکن چرکن رەئ دراتى -

جفتی چہو چریوسیاں ہا بانئہو

پر لہ ئہزرتہیل تام تماشا

لہ بان گشتیانہو

دہمیگہ

- تیوکن چرکن رہی دراتی -

پر لہ ہاوار گہرم ئیل تہرف تیون ئمرو

ک تا کہو کہوی تا دہر مال خودای سہر سہوز

بلین و داخ و بہرزہ ...!

سیه پریوسنهک ۱

هنای ولات سر کوره و

منیش وه تهنیا

له لای هاوشینگ له کتاوه گانمه و

تهک دامه له بهرزی هیول خودمه و

وهیه ئه هه و کهو بالیگ

هزار که لیمه ئه سیه ئه چرکن

که فنه جیول جال و

له ناو کتاوه گان

باله و گرن

تا

له ژير بال ماله گه

ته م سیه یگ

بکيشنه بان سه مانا

گاجار سیه پریوسنه کى تى

وهل خه رگ و تيوک و جاجگا

چه وسنیده یانه قهئ چناریگا

تا گهر ئرائى مانگیگ

بوو سهوز وههار له باله یلی بستیتم

***

وههار عهزیز ئیمه ئچيونه تى

وههار ئیوه چيو تى !!!؟

سیه‌پریوسنه‌ک ٢

هناس هساره و

ئرمیس ئاسمان و

بال خه‌بال هەر چگه‌ماسی سفیده

له‌ئ سهرده وا رچگیاس!

هائ خودائ سهر سه‌وز له‌ئیره دیور!

ئراج ئی ولات نیوته‌ک سر کوره

بوو بال رووشن سیه‌پریوسنه‌کی کل‌که!

سیه پریوسنەک ۲

شەو دکیان شەقە کەری
وینەئ سیه پریوسنەک
بالە و گرم تا کەو کەوی
هاوش کەویگ لەئ ئاسمان ئەنە خورده
نەمەو قلاوشان خەئال و
تیهرم ئەو خوار
ئێوارە بەش بەشئە و کەم
لەمال تەمام ریوتە لەیل بان ئی کوومە خەریه

تاگرائ

لہ ناوی دایرسنن ہسارہی گرہکریگوو

دەرچن

لہ ہلہتہیل نیقہ لتوز تیہریکی !!

هساره‌ی ۱

پیشکەش وه قامەت پەرویزی

چەن هزەر سال ئازگەرە

- تیه‌نی و میه‌نی -

- شه‌کەت و وه‌له‌کەت -

پشته‌و تمام خه‌له‌تیانه‌یل بوور بوور منالانه

ریو ئه‌و تمام نیه‌زانمه‌یل سیه‌و بازی ئه‌نه‌خورد

وه‌ ریتیگا له‌ پسائی چم

له‌ ناو ئی به‌ر بیاوان بی که‌سیه

سیاریگ له‌ دیوره‌و رمله‌و که‌ئ

قہیرئ چمہو نواترہک

دیونم

درانہنگہ لہ رہنگ خیون برشیائ

ہزار ہسارہئ لہیرہوہر سہوز

ک بی ہیوچ کہلہک و دیوارئگ

سہر سایہ لہ کہو کہوئ

گاجار یہکئ تی

- دہمامہئ جادوو پووش و

سہرہو ریژ لہ تمام تیہریکیہیل ولات -

کلیلی دہئ لہ بانئ و

قرم قرم

فہراشہگہئ قورووژئ ...

ہسارہی ۲

زمسانو !

سانہیل و دہقیہیل

گشتیٰ لہ بن رچگیایون !

لہوئی ئاسمان گاجار کہوہ

تہنیا ہسارہیگ گاجاری

ک ساتی یہی دہفہ

وہ زوان تریوسکہ

ناو ہیول خوہی نیوسا

سہر بہرزی و شہوکہت وہہار

وہ ہیوری بیو

ز مسانیو !

له تمام ولات

دارسان گشتی

كوتهل بووشایون

ته نیا تیوه میگ بیو

له بن دار رهش ریوتیگ

ك له ناو كتاو هیورئ

خه یال قرمز شه قایقیگ نیوسیا یود

ز مسانیو !

م گاجار تیوه میگ بیوم

گاجار هساره یگ

تا

وده ار له هیور مه له وهره یل عاشق و

دیوه ته یل ئیل ئمروه و نه چوود !!...

هساره‌ی ٢

ئەگەر ولاتیگ تیه‌ریکی

له پشت قه‌لتاخ زینه‌و

هاله موکول

هه‌ی دل !

« شووه‌ییمان » خه‌یالد زین بکه‌له‌ینوو

مال سه‌وز هساره‌ نزیکه !

نزیکه مال سه‌وز هساره !

هساره‌ی ۴

هساره پینا بیو

تا کلک نیشان کهو پووش عالم بوود

مانگ پینا بیوو

تارووژنای هوونک شه‌وار ته‌نیا‌ییمان بوود

خوهر پینا بیو

تا گەر تیخ تیژ و تیه‌ریک زمسان

وهار دلخووشی له هیورمانه و نه‌وهی

ت پیا بیود

تاگەر تمام عالم له ئەزەل تا وەعبەد

بوونەجفتی چوو کلک نیشانە بکەنوو

له چه‌وهیل کال عاشقد

رووژنای و ئومید و ئازادی بگرن

هساره‌و مانگ و خوه‌ر !

هساره‌و مانگ و خوه‌ر

بوونە خر چه‌وهیلد !

ئاسمان ۱

هەر سه ئی خوهر کز و بی نز
وه سات ئاسمان چهرخید و
زه یو فه قیر و بی دهنگ
وه بان کر چاره یا چوود
چه نیگه ساگه م گووشه قهول له شم نیه ئی

م نیشم ئە یو هەلسی

م هەلسم ئە یو نیشی

لەوێ ترسم

یەئ رووژ وەدزی چەوێل چریوسیایمەو

تا کەس مەزان تیەریکیگ

بجوود و

کەسیگ خەت زەنەیم نەخوێنی

لە بان هیوچ زە یو ریوت قیوتیگ و

هیوچ دیوار کز بی نزیگ !!!

ئاسمان ۲

له وینه ئ تیه ریکی

له ناو هه له تهیل پر له هار مار

باله و گری

- شهل پهت و تیه نی میه نی -

چوول بری بیاوان وه جی

چوول بری بیاوان وه جی

تاگرای ئیواره بای

تهک بخهئ له شان ئوخهئ نه‌کردی دلمان

***

هائ مه‌ردم !

له وه‌ره‌سه‌ئ ئهور نیوتهک په‌ژاره

ئاسمان دلمان تاکه‌ئ! ...

سیف

سیف یا گه نم !؟

گه نم یا سیف !؟

نیه زانم

ولام له ئه هه لوژاننه عاشقانه تر

له هیوچ ولات عاشقیگ

پینا نیه ود

عه جه و ئایه میگ بیو ئایه م !

سپال

منال شہ لہ تانیگ

لہ ناو دہرہ گیوہریا پتہ گہ

کردہی ہاوار :

وائ ہات !... وائی ہات !...

پریوشہئی تیہریکی پی چی

سیار دہس کولینگ ہاتہو ناو

وہ ملیسیگہو

لہ جیہگہمان ھە لپریوچقیایم

- : بنیشن !

کتاو تاریخهگەدان واز بکەن !

ئەرو توام لە لەئیرەوەرەر بیوشم

ئائا ! لە لەئیرەوەر !

لە جی یەگ

گەچ سەوزیگ زەردیگ کەویگ یاگەر قەرمزیگ

ھە لپگری

زخالی لە گیرفان شوورەگەئ دراوردو

نیوسا :

لەئیرەوەر!

ئیکەش کر سیهئ چل چەفت چرکنئ

ئەول ھناس سەردیگا کیشاو ھە لکیشا

چمانئ کوچگ خسی لە قیرەئ قورواک !

تا نیمەر و گشتی سر و کۆر

نیمه‌رو زیری له زهنگه‌گه وسا

گشتی كه‌فتنه‌و شوون چه‌وهیل چریوسیا‌یتیان و

ده‌چین

من و نو نه‌فه‌ر تره‌ك

دریژ دریژ و ده‌س كۆل ده‌س كۆل

له ئاگر بی كه‌س كوشیا‌ییگ

یه‌ك پلیسك گه‌ورایگ

هه‌لگرتیموو

تا ده‌ر مال

هه‌ر كر چل چه‌فت چركن چركن كیشایم

هه‌ر ریتاریگ داله‌ قه‌یمان

چه‌وئ كه‌فته‌ ژیر پاو

هناس تیه‌ریك سه‌ردیگ هه‌لكیشا

***

له‌ دیوای تیکه‌ی نان

تا دالگم وه‌ له‌په‌كۆتی

سیپال شریگ خسهو

چیمه ژیریەو

ئەو شەوہ دیمەخەو

هزار سیار دەس کۆل دەس کۆل

یەک پلیسک گەورایگ ھاپیان و

تا بانان لە ئیمە دیور

لە بان جادەیل بی رەنگ تا ھیوچ و پیوچ

ھەر کر سیەئ چل چەفت چرکن چرکن کیشن ....

مەنزومەى قلاکە یوانوو

لە تیهەلى رپوتەل ئیوارەى بی پەلامار

هنائ ولات

— سپ و کۆر—

گوش تەکنى

لە دەنگ کەس مەزانەیل هزار سەر تیوکن تیوکن

دەم رپوتەل کە یوانوو ئاگرەپەرئىگ

لە بان لەش قلائ تیه‌ریکی

قرنگه‌قرنگ شپینگ کردو

ئرای تەمام گووشەیل کەر ولات وەت :

ئێ زیقاو تیه‌ریک و چرکنه

ئاخر دنیاس

هاینه‌گوش !

ئیکەش مف نا لە ئێ زیقاو تیه‌ریک و چرکنه

بلاچەئێ زەرد و داخینگ

دەروەچ ئاسمان کرکرەو کرد .

گرمه‌هەر شه‌و لەشینگ

ولات گرتە وەر

قلاکە یوانوو

وہ هەلە پەلەئێ سیومەرینگ

قیوتە برده‌ زیقاو

وہ یه‌ئێ هەو هەلورشیایینگ

هزار دیوہت قۆن قۆن دەس بریائ

له ژير زيڤاو هه لپريوچيان

يهك ئاخ دلکهنى كيشانوو

وانگ شوورپگ دانه وهر

ئاسمان وسا

بلاچه گرمه هه زهيو و زهمان گشتيان وسان

تاگر وه يهئ هه و لات نيشته زله و

واران ئه وه ل تن تيژ قرژنگه يل چرکن چرکن

سه ره و ريژ بيو

په سينه زهيو و

مف نانه ئى زيڤاو تيه رپک و چرکنه

له يهئ ئى كهش ئاگره لى چيپنگ

له سينى ديوه ته يل قژن قژن چينه و بان

مل

چناوکه

دهم

ليوت

لە ژێر چەو دەیل چریوسیاییان وسان

چنگ تێژ و تیه‌ریکیگ

خسن لە ناو چەو دەیلیان

چەو دەیلیان لە بن قورووگ هه‌له‌که‌نین

خیون سیه‌یگ لە کاسه‌ی چەو دەیلیان فه‌قاره‌ دا

قیژه‌ی بی که‌سی دیوه‌ته‌یل قژن په‌خشیو له‌ عالم

عالم ه‌ناس سه‌ردیگ کیشا و له‌تر برده‌ی

جه‌له‌که‌یل ه‌وز نامه‌ی قوله‌یلیان کیشانه‌و

تا له‌چگ زیقاو له‌ینوو بشاریدانه‌و

قلاکه‌یوانوو

هاته‌و بان

له‌ینوو بلاچه‌ی زه‌رد و داخیگ ده‌روه‌چ ئاسمان

کړ کړه‌و کرد

له‌ دیوائی بلاچه‌و گرمه‌هه‌ر و قیوته‌ی

قلاکه‌یوانوو

وه‌ یه‌یه‌ه‌و هه‌لورشیانیگ

هزار ديوهت قژن قژن دهس برپاي چه و دراتى

له ژير زيقاو هه لپريوچقيان

يهك ئاخ دلکهنى كيشانوو

وانگ شووريج دانه وهر

ئاسمان وسا

بلاچه گرمه ههر زهيو و زهمان

گشتيان وسان

تاگهر وه يهئ هه و ولات نيشته زله و

واران ديوم تن تيز خشييهيل چرکن چرکن

سه ره و ريژ بيو

ره سينه زهيوو

مف نان له ئى زيقاو تيه ريک و چرکنه

له يهئ ئى کهش خوه له مريگ

له سينى ديوه تهيل قژن قژن چينه و بان

مل

چناوکه

دهم

تا رهسین وه گووشه یلیانا

گووشه یلیان قورووژانو چینه و ناو

خیون سهوزیگ له گووشه یلیان فهقاره دا

قیژهئ بی کهسی دیوه ته یل قژن

په خشیو له عالم

عالم هناس سهردیگ کیشا و له تر بردهئ

جه له که یل هووز نامه ی

قوله یلیان کیشانه و

تا له چگ زیقاو له ینوو بشاریدانه و

سی یم جار

قلاکه یوانوو

هاته و بان

له ینوو بلاچهئ زهره و داخینگ

دهروهچ ئاسمان کرکره و کرد

له دیوائ بلاچه و گرمه هه ر و

قیوتەئ سئ جارەئ

قلاکە یوانوو

وہ یە پەھەو ھە لورشیانیگ

ھزار دیوہت قژن قژن دەس بریائ چەو دراتی

لە ژێر زیقاو ھە لیریوچقیان

یەک ئاخ دلکەنئ کیشانوو

وانگ شووریگ دانە وەر

زە یو قیژەئ تیه ریکئ کرد و

واران سئ یم تن و تیژ کولەنجییەیل چرکن چرکن

سەرەو ریژیو

رەسینە زە یوو مە نان لەئئ زیقاو تیه ریک و چرکنە

لە یەئ ئیکەش خوە لە کووینینگ

لە سینئ دیوہ تەیل قژن قژن چێنە و بان

مل

چناوکە

دەم

چینهناو دەمیانهو

هەفت دەفە دانە زوانیانەو

خیون کەویگ لە دەمیان فەقارە دا

دی ولات سر و کۆر

جە لەکەیل ھووز نامە ی

قو لە یلیان کیشانەو

تا لە چگ زیقاو

لەینوو بشاریدانەو

***

سەد ھزار سال سیە لەوئەو دیوا

ئیرنگە تا بلاچە ی دە ی

تا گرمە ھەر یگ کە ی

ھزار جنازە ی قژن قژن

تیەنەو سەر خە یال تەمام ئاوەیل دنیا

لە یە ی ئی کەش کەو بالیگ

ماسی سفید سەر سەوزیگ تیەیدەو سەر ئاوو

چەوینگ لە ئاسمان هەلقرپنی

هسارەینگ لە ئاسمان زائ

دەنک دەنک هسارەگان چرئ

یەک بال سەوز شووریگ درارن

بالەو گرن و

لەشوون ئەو دەنگ بەرزەچن !

یەسە ئاسمان ئمرو پرە لە هسارە مەردم !!....